

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL

Un an 150 Lei
 I Pe jumătate 75 Lei
 n străinătate 300 Lei

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică
 Director ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunt odată 5 Lei
 a doua și a treia oră 4 Lei.

Serbările naționale dela Blaj

Ele s'au desfășurat și în acest an cu vechea strălucire din trecut și au fost un minunat prilej de înălțare sufletească pentru tineretul școlar care a participat — La serbări a fost de față însuși Domnul Ministru al școalelor, încunjurat de numeroși sfetnici, precum și Domnul Ministru al Ardealului

Luna Maiu este sărbătoarea florilor, a luminei mângâietoare și a bucuriei. Firea îmbrăcată în haină de sărbătoare îți umple sufletul de căldură și de avânt. Văile înverzite îți înalță inima, îți dau dragoste de viață și nădejde de mai bine.

Luna Maiu este și pentru țara și neamul nostru prilej de cea mai înălțătoare și mai sfinte amintiri. Ea a dat nașiei noastre celea mai însemnate momente de bucurie și de înălțare. În luna Maiu au scuturat părinții noștri jugul turcesc la 1877. În luna Maiu 1881 s'a făurit coroana de oțel care a încununat fruntea celui dintâi Rege al Românilor. Și tot în luna Maiu s'au adunat iobagii Ardealului pe Câmpia Libertății dela Blaj, vestind lumii întregi că nu mai vreau să fie robi în moștenirea lui Traian și a lui Decebal, părinții neamului românesc.

Minunat gând a avut I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile dela Blaj, când a hotărât, înainte cu 12 ani, ca an de an să fie reînviată adunarea de pe Câmpia Libertății din inima Ardealului, spre înțărirea tineretului și pomenirea după cuviință a celor ce ne-au făurit ziua de 315 Maiu 1848. Și, după ce câțva timp mărețele serbări au fost întrerupte, gândul Marelui Arhiereu a fost și mai minunat, când astăzi ele au fost reînviat! Luna Maiu, pentru Blaj și pentru spuza de tineret pe care o adăpostește în școlile sale, ar fi fost lipsită de un mare farmec, de una dintre celea mai mărețe prilejuri de înălțare și de avânt!

Serbările, cari s'au desfășurat la Blaj în zilele de 14 și 15 Maiu din acest an, au dovedit că Piatra Libertății nu mai trebuie uitată niciodată și tineretul nu mai poate fi lipsit nici într'un an de însemnurile cari s'au zămislit la 1848 pe Câmpia dela îmbinarea celor două Târnave surori.

Ce mare însemnătate au aceste serbări ale avântului și simțirilor tinerești, a arătat-o însuși D. Dimitrie Gusti, ministrul instrucțiunii, care a coborât anume dela București ca să le vadă și să le înalțe prin prezența Sa și a înalților săi sfetnici dela conducerea școalelor. Alături de D. Ministru au mai fost de față d. Emanoil Bucuța, secretarul general al ministerului, d. Ioan Bratu, direc-

put și neisprăvit, să se termine în timpul cel mai apropiat, pentru a putea fi de folos nu numai Blajului și școalelor sale, ci neamului întreg! Palatul Cultural dela Blaj trebuie să fie o casă de învățătură a țării întregi, care nu se poate lipsi niciodată de îndemnurile și amintirile ce s'au depănat la Blaj de apostoli ca Aron Pumnul, Simion Bărnuțiu și Timotei Cipariu.

Ne bucurăm din inimă de patrioticele promisiuni pe cari le-a făcut la Blaj Domnul Ministru al instrucțiunii și suntem convinși că vorba D-lui Dimitrie Gusti este făgăduială sfântă! Cuvântul său este cuvântul țării, răsunat din cel mai înalt loc.

Serbările de 15 Maiu din acest an au avut deci însemnătate, de care se bucură tot sufletul românesc!

Sosirea școlariilor

Școlarii au început să sosească la Blaj, încă din ziua de Sâmbătă, 13 Maiu. Cel dintâi a sosit Liceul »Petru Maior« din Gherla. Întru întâmpinare la gară au ieșit »Cercetașii« liceului nostru din Blaj, în trupă mândră cu goarne, cu drapele și cu echipă de bicicliști.

Rând pe rând au sosit apoi Aiudul, Clujul, Târgu Mureș, Petroșani, Turda, Orăștie, Beiuș, București cu liceele »St. Sava« și Aurel Vlaicu, Câmpina, Predeal, Brașov, Făgărașul cu două școli, iarăși Brașovul cu al doilea liceu, Alba Iulia, Diciosânmartin.

Apoi Liceul de fete din Târgu-Mureș, Liceul de fete din Beiuș, Gimnaziul de fete din Aiud, Gimnaziul de fete din Diciosânmartin.

În ziua de Duminică 14 Maiu au sosit studenții din București, apoi studenții din Cluj, Liceul militar din Târgu-Mureș și numeros public din aproape toate colțurile Ardealului.

Luni dimineața, s'a ivit, ca o arătare fermecată din povești, poporul mărunt al școalei primare din Drăguș, județul Făgăraș, voiniceii de câte-o schioapă, cu sumanele lor gospodărești ca niște pui de primari, și fetițele cu pălării rotunde pe vârful capului, sub cănaci cât pumnul, în toate culorile curcubeului. Au fost

torul general al învățământului secundar, d. Aug. Caliani, directorul general al învățământului particular și numeroși inspectori, cari toți au rămas foarte încântați nu numai de frumuseța lor, ci și de marele rost pe care îl au aceste serbări în creșterea sănătoasă a tineretului românesc.

Și, ca să se vadă cât de folositoare le socotește D. Ministru serbările de 15 Maiu la Blaj, încreștăm aici, cu multă bucurie, făgăduiala sărbătorească, pe care a făcut-o Domnia Sa din acest prilej, că ministerul instrucțiunii își ia angajamentul să se ridice la Blaj, cât mai curând, un »Stadion«, un câmp modern pentru jocuri sportive, care să poată cuprinde odată în an toate școalele din țară, tot tineretul neamului!

Și a mai făgăduit D. Ministru să caute mijloacele, ca Palatul Cultural dela Blaj, care din lipsa de fonduri stă înce-

cea mai frumoasă privesc a zilelor de sărbătoare din acest an la Blaj.

Blajul nostru are și de altfel vre-o 1600 de școlari de toate vârstele. După sosirea școlilor de mai sus, orașul bătrân dela Târnavă a devenit un adevărat furnicar. S'au umplut toate străzile de fel de fel de uniforme. Pretutindeni tineret vesel, vioi, neastâmpărat, încât credea că pe sub zidurile înșorite ale mănăstirii dela Blaj au tăbărit roiuri întregi de mămăruțe, cari forfotesc în toate părțile și umplu lumea de clo-cot, de cântece și de sunete de goarne. Moșneag să fi fost și își sălta inima în piept de plăcere și de avânt!

Cine este ursuz și părăsit pe lume, să vie la Blaj la un 15 Maiu, să vadă tineretul școlăresc sosit aci și va pleca acasă cu sufletul înnoit!

Duminecă 14 Maiu

Sosirea Ministrului Școalelor

Încă nici nu s'au ivit bine zorile peste Crucea lui Iancu și Blajul este sculat din somn de sunete de goarnă. Geamurile se deschid rând pe rând și privesc cu multă plăcere coloanele școlărești cari merg la gară să întâmpine pe Domnul Ministru al școalelor. Capul de șir șerpurește pe strada Regele Ferdinand, spre gară, și din piața Catedralei școalele nu se mai isprăvesc, ci se tot varsă, ca șivoaiele dintr'un nor uriaș. După coloana nesfârșită de băeți se încep șireagul alb al școalelor de fete cari curg din uriașa clădire a Institutului Recunoștinții, curg, curg într'una și nu se mai isprăvesc! Începutul îl fac fetițele mărunte ca niște floricele, din școalele primare, urmează liceenele cu bluze albe, comerțul, menajul, până la fetele mari din școala normală, cari ies ca mâne învățătoare și umplu țara.

Nici Domnul Ministru, care este mai mare peste toate școolele din România întreagă, nu are dese prilejuri să vadă împreună atâta spuză de școlărime, ca aici la Blaj, într'o zi ca aceasta!

Gara Blaj este deadreptul inundată de atâta tineret. Cât vezi cu ochii numai steaguri naționale, fețe înroșite de sănătate și de avânt. E greu pământul.

În fața peronului așteaptă reprezentanții I. P. S. Sale Mitropolitului Vasile, autoritățile județului, primăria orașului, directorii și profesorii celor peste 25 de școale cari sunt aci.

La ora 7.30 d. *Dimitrie Gusti* coboară din vagonul său special, salutat de urale din mii de guri, de goarne cercetășești și de fanfara din Brateiu. Codrul de steaguri se închină și florile se cern în ploaie îmbelșugată la picioarele Ministrului culturii românești.

Ilustritatea Sa Păr. *Dr. Ambrozie Cheșianu*, vicarul Mitropoliei, salută în calde cuvinte pe Înaltul Oaspe al serbărilor dela Blaj, căruia îi răspunde adânc mișcat D. Ministru Gusti, arătându-și bucuria nemărginită că are fericirea să vadă atâta tineret și dascălime împreună.

— Am venit la Blaj ca la Ierusalimul neamului românesc și vreau ca să ne bucurăm împreună de măreția ce vom avea parte pe Câmpia Libertății.

Cu D. Ministru a sosit d. *Emanoil Bucuța*, secretarul general al ministerului, d. *Aug. Oașani*, directorul general al învățământului particular și mai mulți inspectori și sftnici.

După cuvântările de bun sosit și după străngerile de mână cu căpeteniile autorităților și cu conducătorii școalelor, alaiul de sărbătoare pleacă spre oraș, în sunet de muzici și de marșuri naționale cântate de școlari.

Domnul Ministru Gusti și suita sa sunt oaspeții I. P. Sf. Sale Mitropolitului Vasile Suci, care-i găzduiește în castelul său. După o mică gustare, D. Ministru cu însoțitorii au plecat să vadă școlărimea pe Câmpia Libertății, care

dupăce ascultase sf. liturghie mai de dimineată, se și înșiruisse la concursurile de gimnastică.

Peste o jumătate de oră D. Ministru a luat parte la liturghia cea mare din catedrală, apoi a plecat să viziteze mai multe comune din județul Târnavă Mică.

Turneul prin comune

Insoțit de dd. Dr. Victor Macaveiu, Dr. Ioan Coltor, Dr. Ioan Bianu, parlamentari, Dr. Ilarie Holom, prefectul județului, Dr. Traian Denghel primpretor, de mai mulți inspectori și revizori școlari, și de ziaristi, d. Ministru Gusti a cercetat în ziua de Duminecă 14 Maiu următoarele comune din Târnavă Mică:

La *Sâncel* poartă din covoare și țesături românești iar poporul adunat în ordine frumoasă în fața școalei. În fruntea poporului preoții și învățătorii. S'a aflat rânduială bună la școală, ceea ce a făcut mare bucurie D-lui Ministru.

Comuna *Pânade* a ieșit în calea D-lui Ministru la șoseaua județeană cu horă de feciori și de fete și cu vorbirea inimioasă a Păr. Ioniță Brad.

Deosebit de frumoasă a fost poarta de primire din comuna *Spini*, iar poporul cu buchete de flori și cu stegulețe. Venerabilul preot bătrân, Păr. Costea a condus primirea.

Comuna *Bia* s'a înfățișat frumos în capătul comunei *Șona*, unde erau înșiruiți și Sașii din comună, în frunte cu preoții și învățătorii. Sașii cei bătrâni s'au prezentat în portul lor străvechiu, iar fetele cu bonetele de sărbătoare, împodobite cu panglici. S'a cercetat școala săsească, mare cât un castel, și școala noastră mică și modestă, dar curată și bine îngrijită. A cântat fanfara săsească.

În drum era ieșită comuna *Sânniclașuș* cu școlarii și cu învățătorii. Învățătorul *Eugen Tufan* a ținut o foarte isteasă cuvântare de bun sosit, care a plăcut mult D-lui Ministru.

La *Fidveiu* s'au prezentat Românii cu Sașii împreună, dupăce oaspeții au fost primiți încă afară din comună de către un banderiu de călăreți, Sașii foarte disciplinați, ca totdeauna. Fetele lor au oferit D-lui Ministru buchete de lăcrămioare. Dintre Românele noastre au avut mare cinste acelea cari s'au prezentat în port național, pe care n'ar trebui să-l părăsim niciodată. Am putea lua pildă dela Sași în această privință.

Când ne-am apropiat de frunța comună *Cetatea de baltă* o trupă de călăreți voinici a dat onorurile cu drapelul. În marginea comunei așteptau bătrânii satului, cu preoții și autoritățile. Tineretul și mulțimile celea multe erau la școală unde s'au înfățișat comunele *Feisa*, *Veseș*, *Cornești*, *Sântă Marie* și *Căpâlna de jos*. Spre școala ridicată pe înălțime, drumul era o spuză de școlari și școlărițe în porturi naționale și cu stegulețe treicolore. Credea că toate floricelele de Mai de prin lunci s'au adunat aici.

La fiecare pas era câte-o horă de școlari și școlărițe, mici călușeri, fetișoare sprintene conduse de învățătoare istețe. La masa înflorită din dealul școalei D. Ministru a ținut o cuvântare poporului, preamărind ziua de 15 Maiu, care se va serba pe Câmpia Libertății dela Blaj. S'a vizitat apoi castelul din Cetatea de baltă și s'a luat o mică gustare în casa d-lui notar *Emanoil Doctor*.

Întreg turneul prin comunele înșirate a fost un adevărat drum triumfal, care a impresionat adânc pe toți cei cari l-au văzut. Satele s'au prezentat cu voie bună și cu însuflețire. Românașii noștri s'au dovedit și de astă dată un popor vioi, frumos și însuflețit. Păcat că începe a părăsi portul național, amestecându-se cu negrețele străinilor. Te doare inima când vezi tot mai mult cartoanele urâte ale orașelor!

După masă D. Ministru a vizitat comuna *Mihălț* din județul Alba, unde i-s'a făcut o primire foarte strălucită, sub conducerea Părintelui *Victor Aaron* și a d-lui primpretor *Grigore Ursu*. Mihălțenii s'au dovedit bravi urmași ai moșilor și părinților lor, cari au făcut atâta cinste comunei în luptele și frământările din trecut.

Spre seară am sosit în comuna *Teluş*, unde D. Ministru a vizitat școala și a stat de vorbă cu învățătorii. Păcat că întunerecul imprăștiase poporul, care așteptase în număr foarte mare sosirea Ministrului.

Concursurile de gimnastică

Îndată după sosirea dlui ministru, la ora 9, s'au început întrecerile de atletism (care este mai tare) și wolley-ball (o minge care se aruncă din mână în mână peste un gard de șpargă) pe Câmpul Libertății, la care au luat parte toate școalele câte au venit la Blaj.

Elevii s'au întrecut în săritură, în lungime luându-și avânt, în aruncare cu greutate (glob de fier), în săritura în înălțime cu avânt, în cursa de 80 metri, în aruncarea discului (un fel de farfurie dublă, de lemn, având la mijloc și la margine greutate de fier) și în triplu salt (săritură făcută în trei rânduri). Toate aceste întreceri s'au făcut deodată, sub supravegherea profesorilor de gimnastică. Iar într'altă parte a largului câmp s'a făcut întrecerea în wolley-ball. Toate acestea au durat până seara târziu.

Masa comună a profesorilor

Datina a fost în fiecare an, ca, cu prilejul serbărilor de 3/15 Mai 1848, să se facă o masă comună a profesorilor, unde să se întrunească toți profesorii sosiți la serbări, făcând cunoștință unii cu alții. Acest bun obicei s'a păstrat și anul acesta. Masa comună s'a dat la Școala de Menaj din Blaj. Cel dintâi care a vorbit la masă a fost Păr. vicar arhiepiscopesc *Dr. Ambrozie Cheșianu*, care, ca fost profesor și director de liceu, salută, în mijlocul profesorimii pe dl ministru al școalelor. Se ridică apoi la cuvânt dl director *Ștefan Pop dela Colegiul Național Sf. Sava dela București*, arătându-și bucuria că serbările de 3/15 Mai, întrerupte cinci ani de vreme, se reiau din nou. Cere ca statul să facă tot ce-i stă în putință, ca pe Câmpul Libertății să se facă un stadion (loc de întrecere pentru elevi, la gimnastică, acoperit și cu locuri de șezut), ca aceste concursuri să se poată face și în vreme de ploaie. În cazul acesta ar veni la Blaj toate școlile și ar rămânea Blajul și de aici înainte chiagul tuturor școlilor românești.

Dl ministru D. Gusti a răspuns că este foarte fericit aflându-se la această masă a profesorilor sosiți la Blaj din toate unghiurile țării și că va face din parte-i tot ce-i stă în putință, ca să se poată ridica acel mult dorit stadion. Blajul trebuie să rămână și pe mai departe ceea ce a fost, un oraș de școale și de cărturari, în care să vină să-și adape sufletele profesorii și elevii tuturor școalelor românești.

Conferința dlui ministru al școalelor

Seara, după cină, toți profesorii s'au adunat în sala de conferință (consfătuire) a liceului de băieți din Blaj, unde dl ministru al școalelor a spus că va trebui să reformeze învățământul secundar și primar de așa, ca elevii să nu fie prea încărcăți cu învățătura, dar nici să nu poată intra în școlile mai înalte decât aceia, cari sunt de fapt vrednici, având și cap bun dar și râvnă. Va începe cu școlile primare unde va face două secții, cursul inferior și superior. Cursul inferior (de jos) va fi, cu puțin deosebiri, ca și până acuma, având patru clase. Cel superior însă va trebui să fie amăsurat cerințelor fiecărei regiuni. Elevul să meargă la acel curs cu plăcere, fiind convins că școlile învăță tot ceea ce este de lipsă pentru viață. S'a

va mai strădui apoi dl ministru ca acest învățământ să fie și controlat, iar învățătorii cari nu-și fac datorințele cum trebuie să fie pedepsiți, pensionați ori scoși din învățământ.

În ce privește învățământul secundar, D.-Sa crede că acel învățământ este deocamdată prea încărcat. Va reduce unele materii și se va îngriji ca în schimb elevii să învețe foarte serios. Va introduce examene grele, la sfârșitul fiecărei clase, așa ca nimenea să nu poată trece prea ușor dintr'o clasă într'alta, iară, pentru intrarea în cursul superior (cl. V. de liceu) și la universitate, va introduce câte un examen și mai greu, ca să le treacă poșta, celor proști și leneși, de a continua școala.

Pe la orele 11 și jumătate noaptea a sfârșit dl ministru cu expunerea planului D.-Sale. Fiind vremea prea înaintată, nu a mai fost vreme ca să-și facă observațiile lor și profesorii de față, rămânând ca aceste planuri dl ministru să le trimită fiecărui director de școală, iară acesta să le discute cu profesorii dela aceea școală, și apoi părerile să le trimită dlui ministru, ca să vadă ce lucruri noi s'ar putea scoate din aceste păreri.

A mai făgăduit apoi că va face tot ce-i stă în putință ca cercetășia să se desvolte cât mai mult. Să nu fie cercetășia numai o paradă, să fie o pavază în caz de primejdie morală, o întărire a cinstei și omeniei, o înviorare după munca grea a creierului, o plăcere și o recreare a tineretului. Gândul D.-Sale este să introducă cercetășia chiar și în școala primară.

În ce privește controlul (supravegherea) învățământului, făgăduiește că-l va înăspri. Trebuie să fie control cât mai des și mai bun, atât la școlile primare, cât și la cele secundare. Fără control învățământul este mort.

Ziua de 15 Mai

Des de dimineață Blajul împodobit frumos cu drapele naționale și cu flori s'a trezit în cântări de muzici și'n lumina unui soare călduț și strălucitor. Școlarii străini au intrat toți la liturghia solemnă din catedrală, iar ai Blajului pe la celelalte biserici și capele.

Cercetășii din Blaj au plecat la gară, să întâmpine.

Sosirea D-lui Ministru Hațegan

În fața gării aștepta d. canonic și senator Dr. Victor Macaveiu din partea Escelenței Sale Mitropolitului Vasile, având alături pe dd. Augustin Calianii, Dr. Ilarie Holom, Victor Munteanu, primarul Blajului, Dr. Ioan Bianu, Ștefan Pop, Dr. Traian Denghel, inspectorul școlar Atanasiu Popa și alți reprezentanți ai autorităților și școalelor.

Coborât din vagon d. Ministru Hațegan a fost salutat de către d. Dr. Macaveiu, care a spus, că dela serbările dela Blaj nu poate să lipsească Ministrul Ardealului, ceeace d. Ministru Hațegan face cu mare plăcere, dovedindu-și dragostea sa față de Blaj și față de trecutul neamului.

Școlarii au prezentat onorurile, plecând steagurile și aclamând pe d. Ministru.

Dela gară d. Ministru cu însoțitorii săi au plecat deadreptul la catedrală le serviciul divin.

Slujba din catedrală

Reuniunea Femeilor Române gr.-cat. din Blaj a împodobit catedrala cu covoare, atât de frumos, încât a fost o adevărată plăcere să intri și să-ți paști ochii în sfântul lăcaș. De mult n'am mai văzut catedrala atât de minunat împodobită. Pe la orele 8 a fost primit de către preoții îmbrăcați în odăjdii Preasfințitul Alexandru al Maramureșului, care a slujit sfânta liturghie, încunjurat de clerici, de diaconi și de

preoți. Corul mixt al dlui profesor Celestin Cherebețiu a dat răspunsurile. După Credeu Exelența Sa *Preasfințitul Alexandru* a ținut o preafrumoasă predică, arătând, că atât ziua de 10 Mai cât și cea de 15 Mai sunt mari în istoria neamului nostru, mari prin ceeace au produs în sufletul neamului. Biserica își are rolul ei în aceste două mari sărbători. Aducând dela Roma însuflețire, a trezit la noi dragoste de neam, iar aceasta dragoste de libertate. Biserica noastră unită cu Roma se poate lăuda cu aceea că nu numai că nu a sufocat ci a chiar trezit simțul național. Dovada cea mai bună e Blajul și adunarea națională dela 3/15 Mai 1848.

Defilarea școalelor și a satelor

După liturghia din catedrală, Preasfinția Sa *Episcopul Alexandru al Maramureșului* împreună cu *Domnul Ministru Dimitrie Gusti* și cu suitele, au luat loc pe balustrada catedralei în piața istorică a Blajului. Alături mulțimii nesfârșite așteptau defilarea de sărbătoare a școalelor.

A fost un șireag nesfârșit, care venia și nu se mai isprăvia în sunet de muzici și de fanfare. Minunat s'au prezentat Liceul de băieți din Blaj, Liceul de fete din Blaj, Liceul Sf. Sava din București, Școala normală de băieți și Școala normală de fete din Blaj (în costume naționale) Școala comercială superioară de fete din Blaj (în costume de pe Târnave), Școala comercială de băieți din Blaj, Liceul de fete din Târgu Mureș, Liceul de fete din Beiuș, Liceul din Câmpina, Liceul din Făgăraș, Liceul din Cluj, studenții din București și Cluj.

Defilarea școlilor în fața Catedralei, Luni, 15 Mai la ora 10, s'a făcut în ordinea următoare:

1. Cohorta »Simeon Bărnuțiu« Blaj, în frunte cu d. prof. Ioan Covrig;
2. Liceul »Sf. Vasile« Blaj, începând cu cl. 1.;
3. Școala de aplicație de băieți, Blaj;
4. Școala normală de învățători, Blaj;
5. Școala comercială sup. de băieți, Blaj;
6. Școala de meserii, Blaj;
7. Liceul de fete, Blaj;
8. Școala de aplicație-fete, Blaj;
9. Școala normală de învățătoare, Blaj;
10. Școala comercială sup. de fete, Blaj;
11. Școala de menaj, Blaj;
12. Academia teologică, Blaj;
13. Liceul »Titu Maiorescu«, Aiud;
14. Liceul »Samuil Vulcan« Beiuș;
15. Liceul »Dr. Ioan Meșota« Brașov;
16. Liceul »Andrei Șaguna« Brașov;
17. Colegiul național »Sf. Sava« București;
18. Liceul C. F. R. »Aurel Vlaicu« București;
19. Liceul din Câmpina;
20. Liceul »Gheorghe Barițiu« Cluj;
21. Gimnaziul »Andrei Bârsan« Diciosânmărtin;
22. Liceul »Timotei Cipariu« Drmbrăveni;
23. Liceul »Radu Negru« Făgăraș;
24. Școala normală de învățători Făgăraș;
25. Liceul »Petru Maior« Gherla;
26. Liceul »Aurel Vlaicu« Orăștie;
27. Liceul de stat Petroșeni;
28. Orfelinatul C. F. R. Predeal;
29. Liceul »Al. Papiu Ilarian« Târgu-Mureș;
30. Liceul »Regele Ferdinand« Turda;
31. Gimnaziul de fete Aiud;
32. Liceul de fete Beiuș;
33. Gimnaziul de fete Diciosânmărtin;
34. Liceul de feie »Unirea« Târgu-Mureș;
35. Studențimea universitară.

Satele au defilat în frunte cu preoții, învățătorii și oamenii de carte de acolo, purtând steaguri naționale și frunză verde în pălărie. Unele au venit cu muzici, ca de pildă Cergăul Mic. De asemenea au defilat și copiii de școală din satele mai apropiate de Blaj.

Iată lista satelor: Comuna *Sânel, Ielod, Spini, Pânadea* cu cununa pentru T. Cipariu, *Bia, Glogoveț, Lunca, Lodroman, Micăsasa, Olufud, Tiur, Spătaș, Cergăul Mic, Cergăul Mare, Crăciunel și Vesa.*

Cine a văzut ținuta mândră a școalelor cari au defilat prin fața ministrului școlilor și a celui al Ardealului, precum și în fața înal-

telor fețe bisericești, nu va uita curând ziua de 15 Mai petrecută la Blaj.

Pe câmpia Libertății

După defilare toată lumea a trecut pe Câmpia Libertății, unde s'a rostit următoarele cuvântări:

Pdr. profesor Dr. Coriolan Suciu, dela liceul de băieți dela Blaj a vorbit foarte frumos în numele școlilor Blajului încheind cu: »Noi să fim gata să dovedim că'n aste mâni curge un sânge de roman. Inerezători în destinul marelui care așteaptă România întregită, pătimiși de focul iubirii de patrie, păstrând credința și dragoste marelui nostru Rege Carol II, respect și ascultare fațelștilor lui sfetnici, nu trebuie să avem nici o îndoială și în concurența pacinică dintre neamuri poporul românesc nu ar triumfa. Deci sus inima, frați Români și iubită tinerime, pentru că învingerea a celor cari se încred în ea, iar dreptatea noastră este dreptate în veac«.

A urmat la cuvânt *dl Nicolae Buta*, în numele Sindicatului Ziariștilor Români din Ardeal și Banat, și primredactor al ziarului »Patria« dela Cluj, care și-a început vorbirea precum urmează: »Celce vă vorbește, acum calcă pentru întâia dată covorul de iarbă proaspătă de pe Câmpia Libertății, petec de pământ sfânt, care va trăi în conștiința neamului nostru în totdeauna ca o poiană luminoasă pururea însoțită. Îngăduiți-mi deci, în această clipă măreață pe care de astăzi înainte o voi socoti printre cele mai scumpe ale vieții mele, ca gândul meu înviorat de vraja amintirilor istorice, să închine cucernic și covârșit de evlavie în fața mormintelor din umbra catedralei apropiate, morminte cari suat ale neamului întreg«.

A urmat la cuvânt *dl G. Lungulescu*, redactorul ziarului »Universul« dela București, D.-Sa și-a început cuvântarea cu cuvintele cu cari marele scriitor Ioan Heliade-Rădulescu a salutat Blajul: »De aici a răsărit soarele românismului«.

În numele studenților ardeleni din București a vorbit apoi *dl I. Pora, dl Silaghi* a vorbit în numele Centrului studentesc »Petru Maior« dela Cluj. Iară *teologul Iosif Opreșia* dela Academia de Teologie dela Blaj a rostit o frumoasă parte din cuvântarea pe care Simeon Bărnuțiu a rostit-o la 15 Maiu 1848 în catedrala »Sfintei Treimi« dela Blaj. A mai vorbit a poi *dl Gheorghe Rednic*, în numele Asociației Studenților Români Uniți, secția București. Cea din urmă a fost

Cuvântarea dlui prof D. Gusti, ministrul Instrucțiunii.

Cinstită adunare.

Blajul ne-a chemat astăzi cu bătăi de clopot și cu glasul lui de istorie ca să sărbătorim una din marile zile ale neamului românesc. Această câmpie a Libertății se umple în fiecare an de lume care trebuie să aducă aminte pe acel 40.000 de români adunați la 3/15 Mai 1848, pe aceleași locuri, ca să-și strige dreptul lor la viață ca națiune. Iată, câmpia e ca atunci! Târnava curge liniștită deoparte, iar dincolo, străjuesc turnurile negre ale catedralei metropolitane, încunjurată de școlile fericiților vlădicilor întemeietori. Simion Bărnuțiu își ținea marele lui discurs, întărit de raționamente politice și încărcat de fulgere. Cel mai bun oameni, pe cari îl puteam pune pe vremea aceea în linie, se strânsese în Blaj, și se strânsese mai ales poporul, care avea să hotărască. La aproape o sută de ani de când biserica își înflințase aci școlile ei, aceste școli izbuteau să se așeze în fruntea Românilor din Transilvania și să-l ducă la luptă pentru căști-

garea drepturilor politice. Curând avea să răsună cântecul lui Mureșan și Avram Iancu, să ridice pe moși în munții Apuseni. Incepuse un nou capitol al istoriei Românilor, care s'a încheiat cu ceaaltă mare adunare, din Decembrie 1918, dela Alba-Iulia vecină, făcută după chipul celei dintâi. Inceputul acesta este în întregime al Blajului, care a decretat pentru întâia oară programul național al românismului, și proclama încă de pe atunci, prin glasul lui Simion Bărnuțiu, cu 68 ani înaintea președintelui Wilson, din 1917, dreptul natural al națiunii la existența și la libertatea organizării politice proprii.

Suntem astăzi aici ca să rostim încă odată acest adevăr și ca să arătăm orașelului dela unirea Târnavelor recunoștința unui neam întreg. Optzeci și cinci de ani au trecut dar țara n'a uitat și în fiecare an calcă acest pământ ca să se umple de putere și de încredere.

De această putere și încredere avem acum trebuință mai mult de cât ori când. Înăuntrul ne așezăm pe o muncă temeinică, în mijlocul celor mai mari greutăți, care nu sunt numai ale noastre și ne-au venit cele mai multe de peste hotare. În afară trebuie să ducem luptă cu toți aceia cari ar dori să micșoreze sub cuvânt de revizuire a tratatelor și se fac a nu ști că Românii stau în pământul lor strămoșesc și că nici o putere din lume nu va fi în stare să-l smulgă din el. De nicăiri hotărîrea unui întreg popor să păstreze, să apere și să împodobească ceea ce are al său și i-se cuvine după toate drepturile, nu e menită să răsună mai puternică decât tocmai din acest Blaj al tuturor luptelor și biruințelor. România nu înțelege și-și părăsească nici un metru pătrat din teritoriul și nici să-și piardă vre-o unul din fiilii săi, după ce atâția trăesc astăzi în alte țări.

Pentru întărirea poporului nostru sub toate privințele suntem în ajunul unor mari silințe de mai bună și mai largă îndrumare a culturii. Cel mai înalt cuvânt de îndemn a pornit dela însuși Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, care a strâns într'un singur mănunchiu fundațiile culturale regale înființate de marii Regi ai României, Carol I, Ferdinand I și Carol II, ca să înalte națiunea prin ajutarea creației științifice literare și artistice și s'o întărească prin răspândirea culturii între cei mulți.

Ministrul Instrucțiunii, cultelor și artelor e hotărît să facă orice jertfă pentru creșterea bisericii, a școlii și a culturii. El știe, că astfel de țării cele mai bune mijloace ca să birue lipsurile materiale și să rămână neclintită în fața orîi cărei lovituri s'ar îndrepta împotriva. De nicăeri acestea gânduri nu pot fi mărturisite cu mai mult răsunet decât din Blajul școlilor, bisericii vii și al cărturarilor. El s'a ridicat și a ajuns la însemnătatea pe care o va avea totdeauna, prin grija de suflet și prin iubirea curată și nemărginită de neam. Oamenii pe cari i-a dat, într'o viață de mai bine de un secol și jumătate, sunt pilde fără păreche de învățătură, de muncă, de lepădare de sine, de adevărat misticism și eroism național. Pe fapta lor stă ca pe o peatră de zidire, Blajul văzut și nevăzut, și amintirea și sufletul lor se strecoară încă în lungul străzilor tăcute. După ei se plămădesc alte și alte figuri asemenea lor. Una dintre cele mai venerabile, e vrednicul urmaș al atâtor mari ierarhi, Înalt Preasfințitul Vasile Mitropolitul Blajului, care ne binecuvintează și pune la cale noi și noul școli și așezăminte.

De aceea am alergat astăzi aici atât de însuflețit și ne simțim atât de înălțați, în ziua cea mare a Blajului. El a știut să se închine cu toată evlavlia gândului, în haine negre de preot, dar s'a priceput de o potrivă să scoată, când a trebuit din acel gând fapta și să pă-

șească în lume ca un luptător nefricat pentru adevăr și dreptate. Ne închinăm acestui Blaj, glorios, înconjurat de una din cele mai vioae țărâni pe care le are țara și de tineretul de pretutindeni venit să-i primească neasemănata lui lecție. Să nu uite tineretul, ce răspundere și îndatorire mare cuprinde energica și mândra frază făurită la Blaj: mult iaste a fi născut român!

La mormintele eroilor din 1848.

Îndată după terminarea discursurilor ținute în fața »Pietrii Libertății«, lumea a trecut, în frunte cu fanfara dela Brateiu, la cimitirul de lângă bisericuța parohială, unde, pe lângă vechii canonici și profesori dela Blaj, își mai așteaptă învierea de obște marele mitropolit Alexandru Șterca Șuluț, pe a cărui cruce stau scrise cuvintele: »Numai moartea mă desparte de națiune«; Timotei Cipariu, părintele filologiei, (știința despre dezvoltarea unei limbi) române și Axente Severu, marele căpitan din 1848; marele cărturar Ion Micu Moldovan, cunoscut sub numele de Moldovănuț, unul dintre cei mai înfocați luptători naționali din Ardeal din vremea dinainte de marele războiu. La aceste morminte a ținut păr. profesor Nicolae Comșa dela liceul de băieți din Blaj și colaboratorul gazetei noastre o frumoasă vorbire, arătând marile vrednici ale acestor eroi. A urmat apoi

Banchetul dela Mitropolie.

La orele 13 și jumătate Exelența Sa Înalt-Preasfințitul nostru Mitropolit a dat o masă în cinstea oaspeților, la care au luat parte următoarele persoane: Domnul Dimitrie Gusti, ministrul Instrucțiunii, cultelor și artelor; Domnul Emil Hațiegan, ministrul Ardealului; P. S. Sa Dr. Alexandru Rusu episcopul Maramureșului; dl. Emanoil Bucuța secretarul general al cultelor; dl. I. Bratu directorul general al învățământului secundar; păr. Aug. Caliani directorul general al învățământului particular; Dr. Al. Borza profesor universitar Cluj; Aug. Maior profesor universitar Cluj; păr. Traian German inspector general al învățământului secundar; Atanasiu Popa, inspector secundar; Traian Șuteu inspector primar; C. Stan inspector primar; I. Bșian revizor Târnavă Mică; Șerban Șerban revizor Târnavă Mare; Pețanca subrevizor Târnavă Mare; I. Lateș inspector al învățământului primar; Dr. Ilarie Holom prefect Târnavă Mică; Dr. Benjamin Suciuc prefect Târnavă Mare; Dr. Nicolae Crăciun prefect Trei-Scaune; Dr. Ștefan Pop prefect Alba; Dr. Ioan Vescan prefect Mureș; Dr. I. Bozdog deputat Mureș; Dr. Emil Pop fost prefect Alba; E. Lungulescu ziarist »Universul« București; E. Sabău ziarist »Patria« Cluj; N. Ionescu ziarist »Dimineața« București; V. Muntean ziarist »Adevărul« București; N. Buta primredactor »Patria« Cluj; Ștefan Pop directorul colegiului »Sf. Sava« București; Const. Pavelescu profesor »Sf. Sava« București; N. Georgescu Tistu docent universitar București; Mihail Corniv directorul liceului din Câmpina; Stoianescu prof. Câmpina; Victor Moșoiu prof. Brașov; Comănora și Roșală prof. Făgăraș; Dr. Emil Precup directorul liceului Gherla; Rinea prof. Gherla; I. Șeitani prof. Brașov; Naghi prof. Bșiuș; Orășanu prof. București; Petru Suciuc directorul liceului Turda; V. Deac prof. Turda; V. Bora prof. Orăștie; Gr. Ciortea dir. liceului Târgul Mureș; Roman prof. Tg.-Mureș; Ilieș prof. Cluj; Nicolae Negruțiu directorul liceului Dumbrăveni; I. Berghian prof. Petroșani; I. Pora student, președintele federației cercurilor studenților transilvăneni »Avram Iancu«; Valoțiu directorul gimnaziului Dicioșamărtin; Eugen Mera directorul școlii comerciale su-

perioare Alba Iulia; Eugen Hulea directorul liceului Alba Iulia; Nicolae Costea avocat București; păr. Jäger secretar episcopesc Cluj; A. Șerb prof. Dicioșamărtin. Apoi toți canonicii, directorii școlilor și autoritățile Blajului, cu totul 120 persoane.

Sala sinodală dela curtea mitropolitană, aceea sală istorică, unde atâtea adunări vestite s'au ținut și atâtea prânzuri mari s'au dat, la cari numai în anii mai noi au luat parte cel dintâi ministru ungar care a venit la Blaj, Iankovics Béla, Regele Ferdinand I., Majestatea Sa Regina Maria, Majestatea Sa Regele Carol II, pe când era încă moștenitor de tron, și foarte mulți miniștri români — a fost plină de o lume aleasă, în frunte cu mitropolitul, cu doi miniștri și cu episcopul Maramureșului. După friptură cel dintâi a ciocnit păharul, în sănătatea Majestății Sale Regelui Carol II, Exelența Sa Înaltpreasfințitul nostru mitropolit. A vorbit apoi dl. ministru D. Gusti pentru I. P. S. Mitropolit, dl. ministru Emil Hațiegan pentru episcopii sufragani, consistor și profesorii, cari au aranjat serbarea, iară păr. vicar al mitropoliei Dr. Ambroziu Chețianu pentru cei doi miniștri cari ne-au onorat cu prezența lor. Când păr. vicar a pomenit despre dl. Iuliu Maniu, care ca președinte al Consiliului Dirigent a luat parte la cele dintâi serbări mari de 3/15 Mai aranjate după războiu aici la Blaj, mesenii au aplaudat minute întregi pe dl. Iuliu Maniu.

Dăm aici în întregime

Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolitul Vasile Suclu al Blajului.

Domnule ministru, Prea Sfințite și Domnilor,

Simțesc că se apropie timpul când trebuie să închei socoțile vieții mele și să mă spovedesc.

În ziua de anul nou 1920, Majestatea Sa Regele Carol II, pe atunci Moștenitorul Tronului, se pogorîse să la parte la hirotonirea mea întru Mitropolit al Blajului.

În cuvântarea-i răspuns, pe care mi a adresat-o atunci, în Catedrala Mitropolitană, a binevoit să-mi reamintească meritele pentru neam, cultură și biserică, ale înaintașilor mei întru arhierie și dascălie. Și, ca o urmare firească îmi impuse sarcina, de a păstra și a dezvolta până în cele mai tainice colțuri ale sufletului poporului credincios, acea sfântă moștenire.

Nu știu dacă am împlinit și în ce măsură am împlinit eu această prea înaltă poruncă.

Una însă o știu și anume că eu nu mă puteam abate, fără să devin necredincios, dela calea bătătorită de înaintașii mei — vldiei și ei — cale bătută de ei chiar după porunca Mântuitorului Hristos.

Din momentul instalării mele de Mitropolit, aveam să devin și eu un, »mai mare« în biserică Domnului, după cum »mai mare« juseseră și antecesorii mei.

Celor mai mari însă din biserică sa, Domnul le impuse sarcini cu totul opuse sarcinilor »mai marilor« lumești.

Mai marii neamurilor le stăpânesc pe ele — zicea Domnul Hristos — și ceiace le domnesc făcători de bine se chiamă; iar la voi, la mai marii biserică, nu e așa. Ci celce este mai mare între voi, să fie ca cel mai mic, și cel dintâi tuturor slugă.

Antiteza aci, nu este între autoritatea ca atare a mai marilor lumești și autoritatea ca atare a mai marilor bisericăști, cași când în biserică n'ar fi autoritate. Căci fiind și biserică o societate compusă din oameni și viețuind între oameni, ea încă trebuie să aibă o autoritate, care să coordoneze faptele provenite dela filii libere.

Antiteza e cu privire la felul de a privi însăși autoritatea. Căci pe când după mentalitatea omenească, autoritatea e pentru binele mai marilor „mai marii neamurilor le stăpânesc pe ele și cel ce le domnesc făcători de bine se cheamă” — punctul până unde poate ajunge lașitatea și lingușirea omenească de a zeifica pe tiran — pe atunci în biserică după porunca Domnului cel ce dețin autoritatea nu o dețin spre folosul și binele lor, ci ei trebuie să o folosească spre binele supușilor. Cu alte cuvinte, în biserică Domnului Hristos și după porunca Mântuitorului, superiorii nu sunt puși ca ei înșiși să fie serviți și satisfăcuți de către supuși în toate plăcerile lor, ci ei sunt puși ca înșiși să servească interesele subalternilor lor, bine înțeles prestându-le aceștia ascultare și reverință, căci doar de aceea sunt „mai mari”.

Oamenii bisericii după porunca Domnului, trebuie să fie oamenii jertfei de sine. Aceasta este chela de boltă a tuturor meritelor de cari se învredniciseră înaintașii mei în interesul binei obște.

El și-au iubit neamul, pentru că pildă le dăse dumnezeescul învățător care a plâns asupra Ierusalimului, pe al cărui fiu El voise să adune pecum își adună cloșca puii săi sub aripi, dar fără ca ei să vrea.

Tot din dragostea de neam, unii din ei au pretins drepturi pentru poporul român iobag, expunându-se prin aceasta primejdiei de a fi aruncați pe jereastă, de către puternicii zilei de atunci, pentru cutezanța lor, ori murind în exil, departe de poporul iubit pentru care se expuseseră; alții apoi din ei s'au pus în fruntea deputărilor trimise pentru dobândirea de drepturi, iar alții și-au petrecut nopțile, lângă lumina câte unul opaiș, descifrând hrisoave din cari să arate dușmanilor neamului legitimitatea drepturilor noastre, ori să dovedească latinitatea noastră, în potriva celor ce o contestau.

În fine alții au luminat cu învățăturile lor mințile celor nepricepuți, deschizând și susținând școlii, ori cu dărnicia lor au îmbrăcat pe cei goi și postind au săturat pe cei flămânzi, pentru că toate acestea sunt îndatoriri de ale milostivirii creștine, impuse lor de Mântuitorul Hristos.

Toți aceștia s'au jertfit pe sine pentru ca să plinească porunca Domnului: „Iar voi nu așa, ci cel ce este între voi mai mare să fie ca cel mai mic și cel dintâi tuturor slugă”.

Și după ce dragostea se răsplătește cu dragoste, cu acest balsam care îndulcește toate asperitățile și nivelează toate contrastele sociale, nu e mirare, domnule ministru, dacă în școlile Blajului vei afla, ceea ce poate că cu greu vei găsi alturea, și anume că aici să muncește din convingerea care are la bază pe Dumnezeu, care poate obliga înconștient și pe mai mari și „pe supuși”, și pe dascăli și pe învățacei. Pentru că la noi sunt păzite cu sfințenie poruncile Mântuitorului: Iar la voi nu va fi așa, cum este la alți oameni, „ci cel ce este mai mare între voi, să fie ca cel mai mic și cel dintâi tuturor slugă”.

Te rog deci, d-le ministru, să aduci la prea înalta cunoștință a Maestății Sale Regelui, al cărui sfințit ești, că Mitropolitul Blajului, conștient de îndrumarea dată lui cu prilejul hirotonirii sale întru Episcop, a păstrat, pe cât a putut, până în cele mai tainice colțuri ale sufletului poporului său credincios, sfânta moștenire ereditată dela înaintași și că va păstra-o și în viitor. Deodată te mai rog, domnule ministru, să aduci la Prea înalta cunoștință supunerea neclintită și dragostea nefățărită a profesoriei și școlăriei din Blaj față de Regele lor iubit, Patronul Culturii Poporului, cărui îi cerșesc dela Părintele milelor ani mulți glorioși, spre fericirea Patriei.

Să trăiască la mulți ani, Maestătea Sa Regele Carol II, și să înflorească la mulți ani Augusta Casă Domnitoare,

Producțiunile de gimnastică

La 4 după amiază au început producțiunile de gimnastică pe Câmpul Libertății. Primăria orașului a curățit foarte frumos partea aceea a Câmpului, ridicând acolo și o frumoasă tribună de unde autoritățile au putut privi cum se produc școlile.

Nu mai puțin de 14 școli s'au produs, cu exerciții ori jocuri, cari de cari mai frumoase. Multe aplauze și strigăte de „bravo” s'au auzit cu acest prilej răsplătind pe elevii și profesorii cari s'au produs.

Era aproape întunec, când dl Emanoil Bucuța, secretarul general al ministerului cultelor și redactorul revistei „Boabe de grâu”, a adus laude tineretului pentru frumoasele producțiuni. Cea mai frumoasă răsplătire va fi însă bucuria când la anul vor putea face aceste producțiuni în stadionul făgăduit de dl ministru Gusti.

Păr. prof. Dr. Coriolan Suciu dela liceul de băieți din Blaj, președintele comisiei de atletism, citește apoi rezultatul concursurilor și începe

premierea școlilor și a elevilor.

Premiul întâi a fost steagul Blajului pe care l-a dus liceul de băieți din Blaj. Premiul doi, cupa Ministerului Instrucțiunii, l-a dus Școala Normală din Făgăraș. Premiul al treilea, o statueta (aruncătorul de disc) dată de ministerul Muncii, l-a primit liceul „Radu Negru” din Făgăraș. Acest liceu căpătând și alt premiu, a abzis de el, așa că premiul al treilea l-a dus Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, care a urmat la rând. Cupa „David Baron Urs de Margina” pentru ținută și disciplină a primit-o, liceul „Radu Negru” din Făgăraș; iar Cupa dăruită de cercul franco-român din Blaj pentru întrecerile de wolley ball, a câștigat-o liceul „Sf. Vasile” din Blaj, care în finală a bătut liceul din Petroșeni.

La săritura în lungime cu avânt a primit medalia de aur Ovidiu Man cl. VII dela liceul de băieți din Blaj, cea de argint Ionescu Crun dela liceul „Andrei Șaguna” Brașov, iară cea de bronz Dionisie Negru cl. VI dela liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie.

La aruncarea cu greutate medalia de aur a primit-o Dionisie Negru cl. VII dela liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, cea de argint Virgil Borcoman cl. VI dela liceul „Timotei Cipariu” din Dumbrăveni, iară cea de bronz Ilie Lupeanu cl. VII, dela Școala Normală de învățători din Blaj.

La săritura în înălțime cu avânt medalia de aur a primit-o Dionisie Negru cl. VI dela liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, medalia de argint C. Lăzărescu cl. IV, dela liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, iară medalia de bronz Ionescu Crun cl. V dela același liceu.

La cursa de 80 metri medalia de aur a primit-o Alexandru Mazilu cl. VII dela liceul C. F. R. „Aurel Vlaicu” București medalia de argint Iuliu Dejenaru cl. VI, liceul „Gheorghe Barițiu” Cluj, iară medalia de bronz Constantin Roșcanu cl. VI liceul C. F. R. „Aurel Vlaicu” București.

La aruncarea discului primește medalia de aur Ilie Lupeanu cl. VII dela Școala Normală de învățători din Blaj, medalia de argint Andrei Vijeli dela liceul „Radu Negru” din Făgăraș, iară medalia de bronz Dumitru Vasilescu dela Școala Normală de învățători din Făgăraș.

La triplu salt medalia de aur a primit-o Dionisie Negru cl. VI dela liceul „Aurel Vlaicu” Orăștie, cea de argint Ovidiu Man cl. VII dela liceul de băieți din Blaj, iară cea de bronz Teodor Domșa cl. VI dela liceul de băieți din Blaj.

Concertul festiv

Seara, la orele 10 s'a dat un minumat concert cu următorul program:

1. I. Hübsch: Imnul Regal; cântat de corul Catedralei din Blaj și acompaniat de orchestra liceului de băieți. Dirig.: Păr. prof. C. Cherebeșiu.

2. C. Porumbescu: Altarul Mănăstirii Putna-baladă de V. Alexandri, orchestrată de C. Cherebeșiu, cântată de corul stud. Academiei teologilor gr.-cat. din Blaj, acompaniat de orchestra liceului de băieți. Solo de bass: I. Târziu și V. Bălțat teologi an. IV; Solo de tenor: I. Săsrman teolog an. IV.

3. I. Mureșianu: Două cântec executate de corul liceului de băieți. Dirig.: prof. S. Toduța.

4. I. Mureșianu: Poem; executat de orch. liceului de băieți. Dirig.: prof. S. Toduța.

5. I. Mureșianu: Dorule, odorule (horă) cu orchestrația de prof. S. Toduța; executată de corul și orchestra liceului de băieți.

6. „Fetița orfană”, operetă-teerie în 2 acte de A. Melin, muzica de N. Oancea; executată de elevii liceului de fete și ale școlii normale și comeciale de fete, Blaj. Dirig.: prof. Octavian Pop.

Persoanele: Fetița orfană: Elvira Moduna cl. VII lic.; Sfânta Duminecă: Angela Fucsiu cl. VII lic.; Zina Zinelor: Maria Salcă cl. VII norm.; Zăfir Elena Păcurar cl. IV comert.; Greer: Minerva Corcheș cl. VII norm.; Babă-Marțolea: Maria Nemet cl. VII norm.; Barbacot: Const. Chicidean cl. III lic.; Căpetenia ielelor: Tiberia Bociu cl. VII lic. Zine — Iele — Pitici — Ingeri.

Blajul

În inima Ardealului, la împreunări de ape,
Se născă falnic și măreț a Blajului cetate,
Oraș vestit de neam străbun și plin de asuflețire,
Ce e săpat cu glorie în cartea de mărire!

Prin veacuri el a dovedit a României fală;
Aici a răsărit întâi mândria națională!
Azi cărturarii-l preamăresc și cu dreptate-l chiamă:
Focarul de naționalism și Roma ardeleană!

Tu sfânt oraș, ce-ai tălmăcit a neamului nrzire
Și din iobagi ai zămislit a nației mărire,
De două veacuri ne necat împarți lumină vie;
Că din Traian am răsărit, azi toată lumea știe!

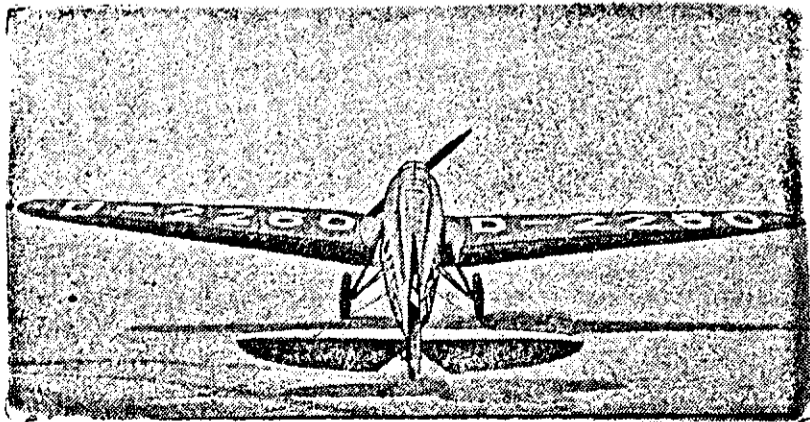
Bărbații tăi au scormonit hărțile bătrâne
Și-au dovedit străinilor, că satele române
Fleceate dela Tibru sunt sămânță 'mpărătească,
Cari Dacia lui Decebal în vece s'o moștenească!

Ei binecuvântat în vece, oraș cu mare nume,
Ami cu respect și dragoste te știe 'ntreaga lume!
Continuă pe același drum a ta țintă divină
Călăuzește ne necat tu, nația română!

Simion I. Crișanu

Cel mai nou avion german

Toate popoarele se pregătesc din nou la o foarte mare bătălie, care va decide soarta lumii din nou. Și, după ce noul război se va hotărî mai mult în aer decât pe pământ, fiecare popor își face cât mai multe avioane și acelea cât mai perfecționate. Cel mai nou avion german este monoplanul Heinkel „H. E. 64”, care s'a dovedit atât de bun, încât însași Anglia a cumpărat mai multe astfel de avioane. Ministrul aviației din Anglia motivează cumpărarea acestor aeroplane cu aceea că sunt foarte ușoare și practice.

Ce mai este nou în politică

Frământările partidelor politice

Fruntașii unora dintre partidele noastre politice, nici după închiderea parlamentului nu vreau să-și dea odihnă oaselor. Ei cutrieră țara dela un colț la altul, și vizitează mai ales orașele mari, spunându-și păreri politice. Frunțașii opoziției critică, firește, guvernul și partidul dela putere. Unii, din cei mici de suflet mari de patimi, se acață și de d. Maniu, pe care nu voesc să-l lase în pace nici acum, după ce s'a retras din vârtoarea vieții politice dela București, la căsuța și moșioara părintească dela Bădăcin.

În schimb parlamentarii și perfecții partidului național-țărănesc, la rândul lor lămuresc legile aduse de curând în parlament, și laudă înfăptuirile guvernului.

Astfel de întrunire au ținut: d. Goga la Plocești, d. Iustin la Brașov, d. Arghețoiu la Cernăuți, d. Gheorghe Brătianu la Iași și d. Duca la București. Partidul național-țărănesc, de o parte ca să nu rămână mai pe jos cu propaganda decât celelalte partide; de altă parte ca să arete, că are încă încrederea țării, a chemat pentru Duminecă, 21 Mai (Sf. Constantin și Elena) o mare adunare publică la București. Acesta va fi totodată prilej bine venit pentru a se dovedi, că partidul național-țărănesc are încredere și în d. Vaida, noul său președinte.

Trimișii României la Geneva

La conferința dezarmării, care după Paști și-a început din nou lucrările, guvernul român a trimis iarăși pe d. Titulescu și Mihalache.

D. Titulescu a plecat în 10 Mai, după isprăvirea serbării naționale, iar d. Mihalache numai în 16 Mai.

Sosit la Geneva, ministrul nostru de externe a avut întrevederi (a stat de vorbă) cu d. Beneș și Jestic, miniștri de externe al celorlalte 2 țări ale Micii Antante, precum și cu Rușdi Bey, trimisul Turciei la Geneva.

Sașii malmuțarești pe hitleriști

»Sasele noastre« în vremea din urmă s'au înflăcărat foarte tare de tot cece se petrece în Germania. Ba au mers așa de departe cu dragostea lor pentru »frumosul Adolf«, încât au început să-și uite că sunt cetățeni ai statului român și s'au pus să malmuțarească batalioanele de asalt hitleriști, îmbrăcându-se în cămăși și purtând pumnale ca și ale acelor. Fac părări și pun dări pe muncitorii de prin fabricile lor, de par'că ar fi în țara lui cremene.

Așa, la Mediaș, Brașov, Sibiu și Bistrița, iar pe 18 Mai au chemat la Sighișoara marele lor sfat, așa zisul »Sachsentag«, care nu s'a mai strâns din 1919, de când la Mediaș au fost votat recunoașterea și alipirea lor la România Mare.

Spun că vreau să-și schimbe programul lor politic. Vom vedea ce vor hotărî și apoi îi vom judeca după faptele lor.

De altfel, stăpânirea a cam început să-i înțerce dela malmuțareștilor lor. Astfel, la Brașov, câțiva inși au fost dați în judecată pentru purtare de uniforme, lucru pe care îl oprește legea așa zisă Mironescu, votată de parlament în primăvara aceasta. Iar d. prim-ministru Vaida, în cuvântarea sa rostită la radio, cu prilejul serbării zilei de 10 Mai, a spus că »metode anarhice importate, lozinci falacioase (înșelătoare), fie de dreapta, fie de stânga, nu pot fi tolerate (suferite), și nu le va tolera nici organismul sănătos al statului nostru, nici banul simț, care e propriu românului, din toate clasele sociale«.

Prin urmare, sașii noștri cari sunt o mână de oameni, să cam iee aminte și să nu calce pe bătăturii pe Români, cari, fiind provocați, ușor le pot pune piciorul pe gât sau mâna în ceafă, ca să le treacă fumurile hitleriști și revizioniste.

100 de ani dela înființarea „Monitorului Oficial“

— Vineri, în 12 Mai, a avut loc în prezența M. S. Regelui, încunjurat de membrii guvernului și de înalții slujbași ai statului, sfințirea noului local al Monitorului Oficial. Cu acest prilej s'a sărbătorit și împlinirea unui veac dela data tipării întâiului număr al gazetei »Monitorul Oficial«, căreia i-am putea zice gazeta țării. După cuvântarea d-lui ministru Madgearu, M. S. Regele a spus următoarele:

»Sărbătorirea a 100 de ani dela prima publicațiune oficială a statului românesc, ne face să vedem drumul parcurs și progresele de întărire ale acestui stat și acestui neam.

Cu toate că Monitorul Oficial nu este decât o rece publicațiune oficială, totuși pentru cercetătorii abili se poate vedea din aceste câteva pagini un întreg suflet. Răsfoind foile îngălbenite de vremuri ale acestei publicațiuni se poate vedea tot sbuciumul, toată lupta de toate zilele a întregului nostru popor.

În aceasta zi fac poporului Meu următoarea urare: ca în foile de azi înainte ale acestei publicațiuni să nu se mai vadă nici un sbucium; să nu se vadă decât fericire și bucurii«. (Aplauze).

După aceasta M. S. Regele d. ministri și invitații au vizitat expoziția Monitorului.

Două zile de sărbătoare națională: 10 și 15 Mai.

Și anul acesta, ca și de alte dați, s'a serbat cu multă pompă și însuflețire, cea mai de seamă sărbătoare a neamului nostru, ziua de 10 Mai. În Capitală, parada s'a desfășurat în prezența M. S. Regelui a guvernului și a înalților funcționari ai sta-

tului. Cu acest prilej, M. S. Regele, în fața bisericii patriarhiei, a înmănat drapelul noi la 24 comandanți de regimente și gărză, spunând fiecărui comandant: »Îți predăm acest drapel. Să-l apărăți cu sângele vostru«. După slujba dela patriarhie, a urmat cortegiul regal și defilarea trupelor, iar seara s'a făcut o retragere cu torțe. — Școlile și autoritățile din întreg cuprinsul țării precum și legațiunile românești din capitalele străine au sărbătorit și de ziua de 10 Mai. Despre sărbătoarea națională a Blajului din 15 Mai, se scrie în altă parte a gazetei noastre.

*

Un război pe față

Multă lume credea, că omenirea sătulă și îngrozită de cruzimile și pustiriile marelui război pe care l-a trăit, cel puțin până când va trăi rândul de oameni care a trecut prin focul gloanțelor prin sânge și murdăria tranșelor, nu o să lase să se mai facă bătaie între oameni. De aceea s'a și alcătuit, aproape din toate țările din lume, Liga Națiunilor, ca în loc de puștunuri și gaze, să deslege neînțelegerile dintre țări, pe cale pașnică. Câtăva vreme i-a și reușit aceasta. De vreo doi ani însă nu mai izbutește. Unele popoare, pe lângă toată opreliștea, au început să se războiască între ele, dar ce e drept, fără să-și declare unul altuia război, ca să nu cadă sub afurisenia Ligii Națiunilor. Așa se războiesc de doi ani Japonezii cu Chinezii, așa au început-o americanii, cei din Bolivia cu cei din Paraguay.

Despre pricinile războiului celor două țărișoare din America de miază-zi, am scris în alt număr al gazetei noastre. — Acum spunem numai atât, că Paraguay a socotit că destul s'a umblat cu mâța în sac, și că dacă s'a ajuns la război, să fie război după toată rânduiala. De aceea s'a apucat și a declarat Boliviei război după cum era moda în trecut. Acum Bolivia s'a plăns la Liga Națiunilor și a cerut să iee măsuri contra Paraguayului, care i-a declarat război. Liga Națiunilor le-a întreat pe amândouă țările dacă vreau sau nu să primească arbitrajul, adică încercarea de împăciuire a ei. Dacă nu o vor primi, Liga n'are ce le face, fiindcă n'are putere armată cu ce să facă să-și fie ținute hotărârile. — S'ar părea că lumea nu se poate cârmui decât tot numai prin putere.

Războiul chino-japonez

Între Chinezii și Japonezii, războiul merge înainte. Japonezii după ce le-au luat Chinezilor Manciuria și i-au strâmtorât până la marele zid chinezesc, acum vreau să înainteze și mai departe. Ținta lor este să pună mâna pe orașul Peking, vechea capitală a Chinei și să pună acolo de împărat pe Pu-Ji, cel care și-a fost pierdut domnia, când China s'a schimbat în republică. — Trupele japoneze și-au și început din două părți înaintarea spre Peking. În drumul lor, la orașul Ci-Nan, fiind atâcate cu focuri de armă trase pe ferești, de către soldații și civilii chinezi, comandantul trupelor japoneze a luat orașul cu asalt și au măcelărit vre-o 1000 de chinezi (soldați și civili), pela cari au găsit arme. — Zeul războiului își cere jertfele sale.

Germania se înarmează din nou.

Nemții, de când a ajuns Hitler cu partidul său la putere, își fac de cap.

După ce înainte de alegeri i-au zăpăcit pe comuniștii lor și le-au desființat partidul, s'au pus pe socialiști, cărora le-au confiscat și averea ce o avea partidul lor. Au urmat la rând evreii (jidanii) pe cari au început a-i scoate de prin toate slujbele de stat și a-i da peste graniță. — Au început să ardă și cărțile cari nu sunt scrise de nemți, ci de evrei sau alte neamuri. — Nu le pasă că prin aceste fapte ale lor își scoală toată lumea în cap.

Acum au început să strige pe față chiar și la Liga Națiunilor de la Geneva, că să desarmeze cine a vrea, ei însă vreau să se înarmeze. Până acum nu voiau să primească planul francez de desarmare, acum nu le trebuie nici cel englezesc. In-suși ministrul de externe german, baronul *Von Neurath* a scris un articol în gazeta „*Völkerbund*” din Geneva, în care spune că Germania se va înarma, orice s'ar hotărî despre desarmare la conferința de la Geneva. Iar șeful delegației germane, d. *Nadolny*, e gata, mai bine să se retragă de la conferința desarmării, decât să primească hotărârile de desarmare ce s'ar aduce acolo. Declarațiile aceste ale d-lui *Von Neurath* au stârnit mare mirare și tulburare până și în Anglia, care mai ieri alaltăieri era gata să susțină și planuri de revizuire. Acum însă văd și Englezii că se îngroașe gluma.

Dacă aici s'a ajuns, apoi sănătate bună de desarmare și conferință de la Geneva. Să ne vedem și noi și aliații noștri de înarmare, ca să nu ne pomenim într'o bună zi atacați pe neașteptate de Germania și aliatele ei: Ungaria și Bulgaria.

Dr. Coriolan Suetu

Gerem scuze cetitorilor noștri că din cauza sârbărilor de 3/15 Malu numărul de față al gazetei noastre apare cu atâta întârziere.

De o lumină rară a avut parte orașul Roma în seara zilei întâi de Paști. Minunata cupolă (boltă) a bisericii sfântului Petru a fost adecă luminată, fiind tocmai anul sfânt cu cinci mii de lămpi electrice, iară globul din vârf, de sub cruce, cu 900 de luminări de ceară vărsate în vase de lut. Două sute de oameni au muncit la așezarea și aprinderea lor două zile de rând. Seara, la un semn dat, cei două sute de oameni au început a aprinde luminările, iară, când au sfârșit, s'au aprins deodată și cele 5000 de lumini electrice. A fost o privește ca-n povești, văzută din depărtări de sute de kilometri.

Amendă de 69 milioane de lei. Am fost scris, la vremea sa, despre scandalul de la fabrica Skoda din Cehoslovacia, care a tras pe sfoară statul român, neplătind impozitele prescrise prin lege. Ministerul Finanțelor a pedepsit această fabrică pentru această șmecherie cu 69 milioane Lei.

Japonia văzută cu ochi creștinești este cu totul altfel decât văzută cu ochi de politician. Iară noi o cunoaștem numai privită cu ochi de politician, pe care, ca pe o țară puternică, cu armată tare, civilizație destul de

mare, cu o populație harnică, cu o industrie și comerț destul de bine dezvoltat. Ia să întoarcem însă puțin moneda pe partea cealaltă și vom observa numai decât că copiii sunt trimiși deja în anul al zecelea al vârstei să muncească la fabrici, și anume trei sute de mii între 10 și 14 ani robotesc la aceste fabrici, fiind foarte aspru pedepsiți pentru cea mai mică greșală. În județul Okinova 100 de mii de copii de școală n'au avut ce mânca, așa că statul a trebuit să le dea 2 milioane de Yen (bani japonezi) ajutor. Femele japoneze n'are nici o omenie. Trebuie să lucreze ca o servitoare, iară dacă l-se urește bărbatul de de ea, are dreptul să se despărtească de ea, fără de a-i reîntoarce nici bărbam zestia primită, pe motivul că aceea și-a papat-o. Bărbaii se pot însura de câte ori li-se urește de nevaste. Fetele sărace sunt trimise la regimentele de soldați, cari au drept să trăiască cu ele, fără de nici un obligament. Să ferească Dumnezeu de atâta păgânătate!

Ce nu e în stare să facă omul necăjit! Bătrâna de 84 ani din București suferea de o boală de stomac, care-i cauza multe dureri. Într'o bună zi, ne mai putând suferi durerile, a luat un cuțit și și-a tăiat foalele, căutând cu mâinile prin foale după mașul care-i pricinuse marile dureri. Din întâmplare chiar atunci a venit o vecină s'o întrebe, cum o mai duce cu durerile. Era gata să amețească, văzând, cum caută cu degetele după durere. Iute a anunțat pe ceilalți vecini, aceștia au chemat salvarea (o societate sau tovărășie de oameni cinstiți), ajutorată de Stat, care dă cele dintâi ajutoare celor ce se rănesc ori li calcă vre-o trăsură) care apoi au dus-o la spital. Sunt puține nădejdi de scăpare cu viață.

Cât e de groasă gheața la poli. Un învățat german din orașul Göttingen s'a apucat și a măsurat grosimea gheții de la polul nordic. Iată cum a purces: el a calculat cât îi trebuie sunetului ca să treacă prin gheață și a băgat dinamită în gheață. Din cutremurul ce s'a produs și din timpul în care a venit sunetul la urechea lui el a calculat că gheața de la polul nordic are o grosime de 1200 metri.

Sat jefuit de țigani. O ceată de țigani corturari au intrat în comuna Cernatu de lângă Brașov și au jefuit mai multe case și prăvălii, iară pe urmă și-au pierdut urma pe valea Timișului. Jandarmeria și poliția din Brașov însă a fost anunțată la vreme, așa că, urcându-se în automobile, i-au ajuns în pasul Timișului. Țiganii însă n'au volt să se predea și au început a pușca asupra jandarmilor și poliștilor. După o încăerare în toată regula, jandarmeria și poliția au pus mâna pe 30 de țigani și pe 20 de cară pline cu tot felul de furături. 10 țigani au scăpat prin păduri, doi înși au fost greu răniți, tot asemenea și un jandarm.

Cel mai lung conduct de apă din peninsula Balcanică este fără îndoială cel din Sofia, capitala Bulgariei prin care l-se aduce apa din munții Rilo, de la o depărtare de 68 kilometri, dintre cari 16 kilometri prin tunel pe sub munte. La acest conduct de apă s'a lucrat șapte ani, costând nu mai puțin de 740 milioane Lei.

† Văd. Rozalia Coltor n. Socaciu mama pâr. canonic Dr. Ioan Coltor din Blaj, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului la 19 Malu cor., în anul al 80-lea al vieții, după îndelungate suferințe suportate cu mare încredere în Dumnezeu, fiind împărțită de multe ori cu sfințele Taine, iar în ora morții și cu binecuvântarea papală. Rămășițele pământesti au fost așezate spre veșnică

odihnă Duminecă, 21 Malu, la orele 17 în cimitirul comun din loc. O deplânge, pe lângă pâr. canonic, dna profesoară Emilia Hopârtean ca fată, dl Vasile Suciu prefectul Tipografiei Semnariale, din Blaj, dl prof. Eugen Hopârtean și pâr. Teodor Pădureanu din Pogăceaua ca gineri. — *Partea ei cu dreptul și veșnică amintire!*

Din comuna: Luna, jud. Turda

În ziua de 30 Aprilie 1933, credincioșii comunei Luna au avut ferisirea de a avea în mijlocul lor pe învățătorii ailor 9 comune din jur, întrunindu-se la adunarea lor care se numește „Cerc Cultural”.

La orele 9 înainte de amiază toți învățătorii au luat parte la sfânta liturghie, oficiată de părintele protopop Gavril Pop, care în cuvinte învățătoare a arătat poporului scopul adunării învățătorilor în comuna noastră. A arătat legătura ce exista pe vremuri între cele două sfelii nestinse ale satelor — preotul și învățătorul —, îndemnând pe învățători a conlucra și în viitor în strânsă legătură cu preotul, căci numai în acest fel turma păstorită va sta grupată în jurul bisericii și a școlii.

După sfânta liturghie a urmat o ședință intimă a învățătorilor, la care doara Eugenia Pepene din Poiana a propus o lecție din științele naturale, la cl. III. „Floarea și fructul, arătând părțile floarei și cum se formează fructul. Tot în această ședință dna Lazar și dl C. Barta învățători au arătat cum poate a-jurje învățătorul să-și făurească din clasa lui o adevărată locuință de cultură, în care nu mai e silit să întrebuințeze „bătul”, spaima copiilor. A urmat apoi masa comună oferită învățătorilor, la care au luat parte toți învățătorii și oamenii de cultură din comună.

La orele 2½ după masă a urmat serbarea pentru popor. A ținut o frumoasă vorbire țărânilor dl inv. Alex. Burgherea despre foloasele pădurilor. A urmat apoi producțiunea teatrală a copiilor de școală. S'a cântat „De-ar fi lumea de hârtie”, la care mica copilă din cl. II. Mărioara Decei, nepoata d-lui protopop din loc, a cântat cu multă duioșie solo de voce. La urmă a conferențiat dl inginer Ciobotarenco, despre alegerea semințelor de sămănat și modul culturii acestor semințe. — Trebuie să arăt că sala de clasă a fost tixită de lume, rămânând pe afară o mulțime mare, neîncăpând în sală.

Laudă și cinste se cuvine celor cari caută a învăța poporul, iar ca răsplătă pentru munca lor Tatăl Ceresc să-i binecuvinteze dăruindu-le o viață fericită.

Învățătorul *Coriolan*

După 19 ani de pribegie

Luduș. Ieri a sosit din prinsoarea rusească prizonierul Precup Augustin din comuna Papiu Ilarian (Budiu), de a cărui urmă nu s'a știut nimic din 1914. Numitul făcea parte din Regimentul 62 honvezi din Tg.-Mureș.

Între timp, în anii din urmă, Judecătoria, la cererea rudeniilor l-a declarat mort prezumat, împărțindu-se „moștenirea” între frați.

Refugiatul vine însoțit de cele trei fetițe născute din căsătoria lui în Rusia, Tațiana de 14 ani, Natalia de 11 ani și Maria de 9 ani, rămase orfane din anul trecut, în urma morții mamei lor părăsită pentru totdeauna în pământul guberniei Tonobolsky Cesti, răpusă de grozavele mizerii îndurate în nenumeratele încercări de fugă.

Copilele nu știu o boabă românește, pe fețele lor este adânc zugrăvită expresia unor

suferințe înainte de vreme și, ca sub amenințarea cuturii de a căror frică au fugit, se ghemuiesc îngrozite în jurul tatălui lor. Prizonierul însuși, după multe șovăieli, bănuitor, după ce printr'un zâmbet prietinos și o străngere calduroasă de mână, i-am alungat temerile, într'o limbă șoadă amestecată cu cuvinte rusești, povestește sfios întâmplările.

Căzut în prinoare în 1914, a fost dus în Siberia. După izbucnirea revoluției, pierzându-și orice speranță de a se mai reîntoarce în patrie, s'a căsătorit, stabilindu-se deocamdată acolo.

Din anul 1928, nemaiputând îndura mizeria, rupți de foame, goi și perzcutați de autorități, au încercat în nenumărate rânduri să fugă în România, însă tot de atâtea ori a renunțat de frica grănicerilor sovietici.

I-a reușit totuși în cele din urmă să treacă pe la frontiera polonă. Legația română din Varșovia înlesnindu-i întoarcerea în țară, în ziua de Buna-Vestire a sosit la Cernăuți, de unde, cu o foaie de drum, a venit până la Luduș.

Întrebat asupra condițiilor de trai din fosta împărăție a Țarilor, refugiatul spune lucruri îngrozitoare.

Țăranul, în slujba colectivității, muncește din greu, primind drept răsplătă lunară pentru fiecare membru din familie câte o mierță de orz sau sîcară, ori în fine așa numita „gren-ciuță”, un fel de semințe, după descrierea lui Precup Augustin, din care se face o pastă cleioasă, scărboasă la gust, care înlocuiește pâinea. Celui ce nu-i ajunge, nu-i rămâne decât să moră de foame.

Grâu nu se află în acea regiune. Toate produsele sunt sechestrate de către Stat.

Despotismul autorităților produce adevărate panici între locuitori. La cea mai mică greșală țăranii sunt arestați, bîtuți în modul cel mai barbar, deportați în Siberia sau chiar executați pe loc.

Sărbători nu se pomenesc decât 3 pe an și anume ziua de 1 Maiu, 17 Octombrie și aniversarea morții lui Lenin. Bisericele sunt pline cu cereale, fân și alte lucruri depozitate.

— Ferească Dumnezeu, îmi spune prizonierul, decât în Rusia, mai bine în fundul Iadului. Ni-s'au spus multe lucruri rele despre România însă m'am gândit că dacă este să mor de foame, mai bine mor la mine acasă decât pe acest pământ blestemat.

Și în ochii lui se iviră două scâtei ciudate de ură, de desgust, urma unei vedenii îngrozitoare ce-l urmărește, și strângându-și mai aproape odraslele, ne dă binețe, îndreptându-se spre satul său, la depărtare de 13 Km., pe care nu-l văzu-se de 19 ani. Poate vor găsi acolo o mângiere dela frații cari nici nu bănuiesc că trăiește.

Și... trei fetițe cari în somn vor chema blând pe maica lor dragă rămasă în pământul din Tonobolsky...

Ferească Dumnezeu!

Valeriu Câmpianu

Luduș.

Azi se cultivă cu cereale mai mult pământ

Institutul de statistică generală a țării a tipărit toate datele privitoare la semănăturile de cereale de pe cei din urmă cinci ani. Din aceste date se poate vedea, că azi se cultivă cu mult mai mult pământ cu cereale ca și mai înainte.

Dintre cereale, semănăturile de porumb sunt cu o jumătate milion hectare mai întinse ca și mai înainte.

Fânățele și-au sporit întinderea cu 40.000 hectare.

Plantele pentru hrană, ca fasolea, linte, mazărea, cartofii, varza și legumele au sporit cu 45.000 hectare.

Cânepa, inul, rapița și muștarul încă și-au sporit întinderea.

A scăzut însă suprafața cultivată cu tutun și sfeclă de zahăr.

Târgul săptămânal în Blaj

Pe piața orașului nostru s'au vândut Joi, în 11 Maiu 1933

I. Mărfuri și produse agricole:

Grâu, recolta 1932 feldera Lei	80—115
Porumb, „ „ „ „	32—35
Ovăș, „ „ „ „	25—26
Bichen cu ovăș „ „ „ „	38—40
Cartofi de sămânță, feldera „	25—26
Cânepă de sămânță, feldera „	48—50
Fasole de sămânță „ „	34—35

II. Nutrefuri:

Carul de fân de diferite calități a variat între . . . Lei 130—350—

III. Animale:

Boi de jug de 4 ani „	7.300—7.500
Junci „	6.300—6.700
Vaci de lapte „	3.600—3.900
Bivolite „	3.000—3.500
Viței de lapte „	550—1.000
Miei „	50—120
Oi cu miel perechea „	500—600
„ fără „ „	350—400
Porci „	800—1000
Porci grași „	2.300—2.700
Purci „	180—200
Porci kg. viu. „	18
Untura „ „	36

În total s'au vândut: 18 vite mari, 8 oi, 9 porci, 5 purci și 5 miei.

O. I. B.

Abonatului Nr. 8593. Răspunsul la întrebarea D. Voastră, dat prin bunăvoința dlui avocat Dr. Ioan Cristea, fiind prea lung ca să-l putem publica în gazetă, Vi-l trimitem prin postă.

Redactor: IULIU MAIOR.

Concurs

pentru ocuparea postului vacant de cantor în parohia gr. cat. Bistrița (jud. Năsăud). Termenul este până în 30 Iunie 1933. — Reflectanții vor înainta cererile împreună cu diploma de cantor dela Blaj până la data de mai sus Of. par. și se vor prezenta în una din duminici la s. biserică. Sunt preferiți cei ce știu conduce și corul bisericeii.

Bistrița, la 10 Aprilie 1933.

3-3 (145)

Curatorul

Hotel de închiriat

Hotel „CENTRAL” din centrul orașului Blaj, având cafenea și restaurant, se exaren-dează, dimpreună cu întreg aranjamentul.

Ofertele să se trimită la adresa băncii „PATRIA” din Blaj.

144 3-3

In toată vremea

să ne îngrijim de mântuirea sufletelor noastre, ceea ce mai ales prin citirea cărților creștinești putem ajunge.

Citiți așadar

„Cărțile Bunului Creștin”, cari apar la Blaj scrise pe înțelesul tuturor de păr. prof. I. MAIOR

Iată numerii apăruiți până acum:

Nr. 1, 2 și 3 s'au epuizat (s'au vândut toți)

No. 4. Darul lui Dumnezeu, ne arată cum putem deveni fii și moșteni ai împărăției cerurilor. Cărticica cuprinde 64 pagini și se vinde cu 6 lei.

No. 5. Adevărata fericire, ne arată cum putem fi fericiți aici pe pământ, și cum să ales în lumea cealaltă. 64 pagini, prețul 6 lei.

No. 6. Taina Spovedaniei, ne dă toate îndrumările de lipsă pentru ca să putem face o spovedanie bună și cum se cade, conținând și o oglindă sufletească, din care ne putem cunoaște păcatele. 116 pagini prețul 15 lei.

No. 7. Tălcuirea apostolilor din Duminecile de peste an, este o broșură fără de care nu putem înțelege apostolii cari li cetește cantorul. Broșura are 400 pagini și se vinde cu 50 lei.

No. 8. Legea strămoșească, ne arată care este legea cu adevărat strămoșească a neamului românesc. Această broșură nu poate lipsi de pe masa nici unui român. Are 116 pagini și se vinde cu 15 lei.

No. 9. Tălcuirea Evangheliilor din toate sărbătorile de peste an, nici un creștin care cercetează biserica. Cuprinde 212 pagini și se vinde cu 25 lei.

No. 10. Tălcuirea apostolilor din toate sărbătorilor de peste an, în care tot creștinul află explicații apostolii, cari sunt mai greu de înțeles. 171 pagini, prețul 20 lei.

No. 11. Taina tainelor: sfânta Cuminăcătura, de care nu se poate lipsi nici un creștin care se cuminecă cel puțin odată în an, dupăcum nu se poate lipsi de No. 6, care este Taina Spovedaniei, celce vrea să se spovedească. 96 pagini, prețul Lei 8.

No. 12. Sfânta Liturghie, jertfa Legii Noi, ne arată, cari sunt părțile sfântei liturghii, ce foloase ne aduce, pentru cine când și unde se poate sluji; biserica și părțile ei, sfintele vase și odăjdii, limba sf. liturghii și altele de folos pentru oricare creștin. 110 pagini cu 12 lei.

No. 13. Durerea, sora noastră neînțeleasă, este cea mai nouă broșură pe care cu siguranță o va citi fiecare creștin, pentru că numai citind această cărticică se va putea mângâia în durerile și necazurile vieții. 152 pagini cu 12 lei.

Se închiriază

2 camere și bucătărie

din Str. Avram Iancu

(lângă Americanu)

Informații se pot primi la Fabrica de spirt

Iacob Mendil

3-3 (143)

Blaj